

عنوان مقاله:

پی‌جویی مولفه‌های مفهوم جهانی حکمت در مفهوم قرآنی آن

محل انتشار:

دوفصلنامه کتاب‌قیم، دوره 8، شماره 18 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

علی دهقان - دانش‌آموخته دکتری دانشگاه تربیت مدرس تهران و مدرس مدعو دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

کاوس روحی - مدیر گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه تربیت مدرس

احمد پاکتچی - هیات علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه امام صادق (ع)

خلیل پروینی - استاد دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

واژه حکمت از دیرباز به عنوان یکی از معنای محوری حوزه معرفت در قرآن مورد توجه عالمان اسلامی بوده است. از سوی دیگر می‌توان حکمت را به مثابه مفهومی جهانی در نظر گرفت که در دوره جدید در غرب ادبیات وسیعی حول آن به وجود آمده و این مفهوم از جهات مختلف فلسفی، دینی، اخلاقی، روان‌شناختی مورد مطالعه قرار گرفته است. در این مقاله، مفهوم قرآنی حکمت در تطبیقی نامتوازن با مفهوم جهانی حکمت و با استفاده از شواهد زبان‌شناختی اعم از ریشه‌شناسی واژه و بررسی روابط همنشینی و سیاقی آن در قرآن تحلیل شده و این نتیجه حاصل شده است که مفهوم قرآنی حکمت در ادامه مفهوم سامی آن، یک مفهوم ساخت یافته و دارای بار معنایی غنی دانشی است که با مفهوم جهانی تعریف شده در قالب نظریه تقابل انسان محوری با کلام محوری تناظر دارد و بر رابطه ای پررنگ بین علم و عمل و بر دانشی عملی (مثل مهارت) دلالت دارد. حکمت در قرآن به دو مفهوم الف) یک سبب اخلاقی و توانایی انسان شناختی در مواجهه کلی با زندگی و ب) مجموعه تعالیمی که حاصل ممارست در این توانایی هستند، به کار رفته است. مفهوم نخست، گوهر نایابی است که خدای متعال تنها به بندگان خاصی عطا می‌کند اما مفهوم دوم مجموعه آموزه‌هایی است که از سوی خدای حکیم و انسان‌های حکیم برای هدایت مردم صادر می‌شود. حجم عمده این تعالیم را توصیه‌هایی اخلاقی تشکیل می‌دهد که بر معرفتی نظری متکی است که به اختصار بازگویی می‌شود.

کلمات کلیدی:

حکمت، ریشه‌شناسی، فرهنگ سامی، انسان محوری، کلام محوری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/871947>

